

Sektionen för Hälsa och Samhälle

Box 823

301 18 Halmstad

”Att lyckas”: En resa från periferin till praktikens mitt

En studie om ungdomsprofvs i fotboll och deras erfarenheter och upplevelser

Johan Eskilsson

Jonas Andersson

Idrottsvetenskap 08

Grundnivå 61-90 hp, Uppsats 15 hp

Hösttermin 10

Handledare: Vaike Fors

Examinator: Eva-Carin Lindgren

Förord

Denna uppsats har inte bara varit en dans på rosor utan många gånger har vi slitits mellan hopp och förtvivlan. Efter en något knackig start med brist på motivation, trots att vi har ett stort intresse för ämnet, kom vi tillslut igång och lyckades genomföra denna studie. Vi har flera gånger tacka för att vi lyckades med detta. Till att börja med vill vi tacka vår handledare Vaïke Fors för fantastiskt stöd och mycket kreativ feedback. Vi vill även tacka Jesper Fundberg för idéer om vad som kan vara intressant att belysa med uppsatsen.

För att kunna genomföra intervjuerna har vi varit tvungna att ta oss till andra orter och vi vill därför tacka Sofie Boman Gillman för utlånande av bil. Vi vill även tacka våra vänner för stöd och uppmuntran under uppsatstiden, framför allt Emilia Jigvall och John Berggren.

Sist men inte minst vill vi tacka de tre killar och lovande fotbollsspelare som har intervjuats i studien. Lycka till med den framtida fotbollskarriären.

Sammanfattning

Vi har i denna studie studerat före detta ungdomsproffs i fotboll och deras upplevelser och erfarenheter från denna tid. Vi var intresserade av att undersöka varför så många svenska ungdomsproffs återvänder till Sverige och vad det krävs för att lyckas som ungdomsproffs. Syftet med denna studie var att belysa elitsatsande ungdomsspelares erfarenheter från internationella fotbollsakademier, och deras uppfattningar om vad man behöver lära sig för att lyckas som ungdomsproffs. För att besvara syfte och frågeställningar genomförde vi intervjuer med tre före detta ungdomsproffs.

Vi har utgått från situerat lärande som belyser hur nya individer kan ta sig in i en ny grupp eller praktik och blir en del av denna tillsammans med andra. Denna teori lägger fokus vid gruppen men i vår studie fann vi även individuella aspekter som var avgörande för att bli en del av praktiken.

Allmänhetens uppfattning om vad det innebär att lyckas som ungdomsproffs stämmer inte överens med ungdomsproffsens egen uppfattning. Att återvända hem till Sverige ser allmänheten som ett misslyckande medan ungdomsproffsen ser tiden som en utbildning och en viktig erfarenhet för deras framtida fotbollskarriär.

Syfte och frågeställning	s. 4
Teoretisk referensram	s. 5
Tidigare forskning	s. 7
Metod	s. 8
<i>Tillvägagångssätt</i>	s. 10
<i>Informanter</i>	s. 11
Etiskt förhållningssätt	s. 11
Resultat	s. 12
Två nivåer	s. 20
<i>Kulturell/socialnivå</i>	s. 21
<i>Individnivå</i>	s. 23
Resultatdiskussion	s. 24
<i>Kulturell/socialnivå</i>	s. 24
<i>Individnivå</i>	s. 26
Metoddiskussion	s. 27
Slutsats	s. 28
Framtida forskning	s. 29
Referenslista	
Bilaga 1	
Bilaga 2	

”Varför lyckas inte svenska ungdomsproffs i fotboll att ta steget från fotbollsakademin direkt till klubbens A-lag? Det kan väl inte bero på att vi svenskar är sämre fotbollsspelare än de från andra länder, det måste bero på något annat.” Så löd våra tankar när vi bestämde att vår uppsats skulle handla om ungdomsproffs som har gått på fotbollsakademier utomlands. Vi tittade på tidigare forskning inom ämnet och enligt Brown och Potrac (2009) får 85 % av alla ungdomar som går på fotbollsakademier i England inte något kontrakt med en professionell fotbollsklubb när de lämnar fotbollsakademin. Enligt den engelska fotbollsligan The Premier League (www.premierleague.com) finns det 41 professionella engelska fotbollsklubbar som uppfyller engelska fotbollsförbundets krav för att bedriva ungdomsverksamhet i akademiform på högsta nivå och får vara med i de officiella serier som finns för ungdoms/reservlag. Några av de krav som finns för att få kalla sin ungdomsverksamhet för akademi är bland annat att ungdomarna ska gå i skola ett visst antal timmar i veckan och det finns även krav på utbildning av ledare och tränare i klubben.

Vi ville undersöka om det fanns några andra aspekter utanför fotbollen som kunde vara av betydelse i frågan om varför svenska ungdomsproffs inte lyckas. Vi tog kontakt med Jesper Fundberg som är lektor i idrottsvetenskap på Malmö Högskola och för tillfället arbetar med en studie om svenska ungdomsproffs. Enligt honom så är den ”naturliga” vägen för ungdomsproffsen att återvända hem efter åren som ungdomsproffs (personlig kommunikation, 2010-11-09). Vi fortsatte vår kontakt med Fundberg och diskuterade idéer om vad som skulle kunna vara intressant att undersöka i vår studie. Han föreslog att vi skulle belysa begreppet ”att lyckas” och vad det betyder för ungdomsproffsen. Få studier har gjorts inom detta område vilket gjorde att vi tyckte det skulle vara intressant att undersöka och då framförallt med inriktningen Fundberg föreslog. Utifrån detta utvecklades vårt syfte och våra frågeställningar.

Syfte och frågeställning

Syfte: Att belysa elitsatsande ungdomsspelares erfarenheter från internationella fotbollsakademier, och deras uppfattningar om vad man behöver lära sig för att lyckas som ungdomsproffs.

Utifrån detta syfte ska vi försöka besvara följande frågeställningar:

Vad innebär ”att lyckas” för ungdomsprofven?

Hur beskriver de sin tillvaro som ungdomsprofven och vad som krävdes för att ”komma in” i laget?

Hur kan man förstå ungdomsprofven tillvaro, i termer av förändrade villkor för lärande, i en praktikgemenskap?

Teoretisk referensram

Vi har valt att utgå från en teori som kallas situerat lärande. Denna teori har tagit de grundläggande begreppen från Wittgensteins (1992) praxis filosofi som bland annat behandlar hur olika uttalanden kan uppfattas olika beroende på situationen.

När en fotbollsspelare kommer in i ett nytt fotbollslag finns det en hel del som man måste lära sig för att lyckas. Naturligtvis är det viktigt att bli en bättre fotbollsspelare men det är också viktigt att förstå vad som krävs för att bli en deltagare i laget och i lagets praktik. Individerna skapar sig en identitet för att kunna lära i den nya praktiken, i detta fall identifierar de sig som fotbollsprofven. När individer lär så kan det ses som att de gör det för att kunna delta i olika praktiker. I den processen förändras man som individ samtidigt som praktiken utvecklas. För att kunskapen ska utvecklas så kan det ses som att individen måste förändras och bli en del av situationen. Att delta i sociokulturella praktiker handlar om att som ny sträva mot att uppnå full delaktighet genom att förflytta sig från periferin till gruppens mitt och att bli någon tillsammans med andra. De nya individer som kommer in i praktiken kan jämföras med lärlingar och de som redan befinner sig där kan jämföras med mästare. Mästarna behöver inte vara mer kunniga än lärlingarna inom det området som praktiken finns i, dock är de mer kunniga i den specifika praktiken (Lave & Wenger, 1991). Att gå genom periferin är något som alla måste göra för att kunna uppnå full delaktighet i en praktik. Det kan låta negativt att befina sig i periferin och inte fullt få delta i praktiken men det är inte så som det menas med denna definition. Här menar man istället att när individen befinner sig i periferin så lär de sig hur det fungerar i den specifika praktiken. Individen lär sig hur det fungerar i praktiken genom att delta och det är först när individen når fullt deltagande som denne kan fungera och agera optimalt i den nya praktiken. Detta kallar Lave och Wenger (1991) för förstådd kunskap

och aktiv kunskap. Den förstådda kunskapen kan man ta till sig genom instruktioner men det är först när man kan omsätta dessa instruktioner i den nya praktiken eller kulturen och göra dem till något eget som det övergår till aktiv kunskap. Vägen för att nå fullt deltagande ser olika ut för olika individer. För vissa kan det gå snabbare än andra medans andra kan komma att gå två steg framåt för att sedan ta ett steg bakåt. Det finns alltså ingen rak eller färdigutstakad väg att gå (Lave & Wenger, 1991).

I vårt fall handlar alltså dessa praktiker om fotbollslag, där nya spelare kommer att ansluta och gamla spelare kommer att lämna praktiken med jämna mellanrum. De som tidigare har befunnit sig i periferin kommer då att ha uppnått fullt deltagande och genom dessa kommer de nya, som nu befinner sig i periferin, att lära sig hur det fungerar i praktiken. Det blir en reproducerande cykel som även är producerande. Det gör att kunskapen i praktiken både återskapas för de nya medlemmarna genom de gamla medlemmarna men också att ny kunskap tillförs genom de nya medlemmarna.

För att kunna uppnå fullt deltagande i en ny praktik, speciellt en ny praktik i ett annat land, är språket av yttersta vikt. Enligt Säljös (2005) teorier om sociokulturellt lärande är språket och interaktionen de viktigaste redskapen för att lärande ska kunna ske. Då ungdomarna kommer till ett nytt land med ett främmande språk kan bristande språkkunskaper bli ett hinder för deltagandet. Även om engelska tidigt lärs ut till svenska ungdomar är det möjligt att denna kunskap inte är tillräcklig för att deltagandet kommer att ske naturligt från början.

Inom den sociokulturella teoribildningen om lärande har en modell som kallas Zone of Proximal Development utvecklats. Denna modell beskriver hur individer med hjälp av andra personer som är mer kunniga inom området, ”more capable others”, lär sig och utvecklar nya kunskaper. Med hjälp av en ”more capable other” kan individer gå från en trygghetszon, där de känner sig säkra på sin kunskap, in till en utvecklingszon där de ännu inte har kunskapen som krävs för att utföra uppgifter själva. Med hjälp av en ”more capable other” kommer utvecklingszonen att bli en trygghetszon och nya utvecklingszoner är redo att beträdas (Potrac & Cassidy, 2006).

Tidigare Forskning

Vår teoretiska referensram lägger tonvikten vid att lärande är situerat och inbegriper hela personen och dess engagemang, inte bara tänkandet. I en studie om situationsbundet lärande i ett australiensiskt livräddarsällskap (Light, 2006) beskrivs hur medlemmar, redan vid ung ålder, reproducerar den kunskap som finns genom att hjälpa ännu yngre och nyare medlemmar. Detta kunde ske innan de ansåg sig ha uppnått full delaktighet i praktiken. Kunskapen reproducerades inte bara genom praktiska övningar utan även genom social interaktion i praktiken vilket ledde till att personerna identifierade sig som livräddare. Även en studie om ungdomar och fotbollsproffs (Brown & Potrac, 2009) menar att skapandet av en identitet influeras starkt av interaktion med signifikanta andra och inte bara är ett psykologiskt fenomen. I studien beskrivs hur större delen av ungdomarnas uppväxt har kretsat kring fotbollen och när de inte längre fick vara med i klubben förlorade de den identitet de skapat.

I tidigare studier av lärande och professionell fotboll har framförallt språkets betydelse för framgång lyfts fram (Parker, 2006; Cushion & Jones, 2006; Bourke, 2003). Parker (2006) skriver om deltagande och maskulinitet i en professionell fotbollsklubb i England. Genom informellt lärande i form av social interaktion skolas nykomlingar in i den professionella fotbollsmiljön och nykomlingarna får lära sig vilket språk som används för att ta del av de maskulina normer och värderingar som den engelska fotbollskulturen bär med sig. För att visa sig stark och maskulin använde spelarna ett kränkande språk där förolämpningar och hån hörde till vardagen. Det var viktigt att kunna ta dessa förolämpningar och kunna ge igen för att inte visa sig svag. Även Cushion och Jones (2006) studie handlar om språk av en mycket hård karaktär, här är det dock ledarna som använder sig av detta för att visa vem som har maktpositionen. I denna studie ledde det hårda språket till att spelargruppen kom mycket nära varandra och nästan alltid rörde sig i grupp, både på planen och utanför planen. Spelarna kände stöd och säkerhet från gruppen men det resulterade även i att de kände sig mindre som självständiga individer. De ungdomsproffs som vi har intervjuat fick tidigt lämna tryggheten i Sverige för att ta del av en ny kultur och lära sig ett nytt språk. En studie om ungdomsproffs från Irland (Bourke, 2003) menar att irländska ungdomsproffs har stor fördel jämt emot andra ungdomsproffs i England. Denna fördel grundas i att den irländska kulturen påminner mycket om den engelska och anpassningen till en ny kultur anses vara av stor vikt. För att lättare

anpassa sig till en ny kultur är språket en viktig faktor och även här hade irländarna en fördel då även de talar engelska.

I tidigare forskning har det också lyfts fram att bristen på socialt stöd och klubbarnas inställning till skolgången har varit ett problem (Brown & Potrac, 2009; Bourke, 2003). I Brown och Potracs (2009) studie visade det sig att spelarna var kritiska till hur klubben hanterade situationen när de inte längre fick vara med i den klubb de spelat i större delen av deras uppväxt. De kände sig då svikna och arga på klubben och ansåg att klubben var dålig på att ge dem det sociala stöd de kände att de skulle behövt. Ett av ungdomsproffsen var också mycket kritisk till klubbens inställning till skolan. Han blev avrådd att läsa en kurs i skolan som han var intresserad av då klubben ansåg att det skulle ta för mycket fokus från fotbollen. Även Bourkes (2003) studie belyser detta då många klubbar är missnöjda med hur mycket tid spelarna spenderar i skolan. Klubbarna menar att det är de som betalar spelarnas löner, då ska inte spelarna vara i skolan utan de ska träna fotboll. Vidare tar denna studie upp skillnaden mellan fotbollsutbildningar och andra yrkesutbildningar. Inom andra yrkesutbildningar ses det ofta som meriterande att ha genomfört delar av utbildningen utomlands medans ungdomsproffs som återvänder hem ofta får etiketten som misslyckade.

Metod

Då vårt syfte var att belysa elitsatsande ungdomsspelares erfarenheter från internationella fotbollsakademier, och deras uppfattning om vad man behöver lära sig för att lyckas som ungdomsproffs, använde vi oss av intervjuer som metod. Eftersom vi belyser erfarenheter och upplevelser så anser vi att kvalitativ dataanalys är ett bra sätt att arbeta på då vi tolkar och försöker få en uppfattning av det som ungdomsproffsen säger. Den ontologiska utgångspunkten vi har haft i analysen är kritisk realism där man menar att *”världen existerar oberoende av oss, men vi har begränsade möjligheter att få tillgång till den”* (Allwood & Erikson, 2010, sid. 43). Människan är alltså begränsad i sin perception och kan inte uppfatta allt som händer runt omkring, trots att det sker. Den förståelse vi har för omvärlden, i den här situationen fotbollen och den nya kulturen, grundas i våra förkunskaper. I vad som kallas ontologisk hermeneutik lägger man tydlig vikt vid tolkningens och förståelsens roll för kunskapsbildning och förståelsen ses som ett övergripande fenomen som är kontextberoende

(Allwood & Erikson, 2010). Det resultat som vi kommer fram till i studien är alltså grundat i vår förförståelse och kunskap om ämnet.

Gränsen mellan ontologi och epistemologi är ganska luddig, där epistemologi riktar sig mot kunskapen mer än den objektiva verkligheten och frågan om det finns någon sann kunskap. Det finns olika synsätt om hur kunskap nås och hermeneutiken ligger inom epistemologin närmast rationalismen där forskarens förståelse för kunskap om ett objekt betonas. Till skillnad från empirismen där objektets betydelse är det väsentliga och kunskap nås genom erfarenheter (Allwood & Erikson, 2010) Vi kommer i vår studie som sagt arbeta med att tolka och förstå individernas berättelser. Ungdomsprofessen kommer att berätta om sin upplevelse och hantering av den uppkomna situationen. Utgångspunkten för studien kommer att grundas i hermeneutiken då denna filosofi kan beskrivas som läran om tolkning, vår förståelse och förmåga att skapa mening (Allwood & Ericsson, 2010). Eftersom vår studie kommer att grundas på individers förståelse av den egna upplevelsen och sedan tolkas av oss blir resultat som framställs i studien subjektiv och det blir kunskap först när vi tolkat deras upplevelser.

Vi har båda tidigare erfarenheter och ett stort intresse för idrotten vilket ger oss en viss förförståelse och inom hermeneutiken ses inte detta som ett hinder utan en tillgång. Denna tillgång grundas i att vår förförståelse ger oss möjlighet för att göra relevanta tolkningar av de svar vi får. Inom hermeneutiken strävar man efter att få en helhetsbild av det som studeras, även kallat holism där helheten är mer än summan av delarna. Forskaren pendlar mellan del och helhet för att i slutändan uppnå en så komplett förståelse som möjligt. Hermeneutisk forskning är kopplat till abduktion då det handlar om att pendla mellan teori och empiri eller del och helhet. Det väsentliga är inte att skapa en teori utan snarare söka det unika i varje tolkning (Patel & Davidson, 2003). Vid insamlingen av data behöver vi då inte vara begränsade av teorier och hypoteser. Det finns risker med att arbeta abduktivt då forskaren bär med sig erfarenheter från tidigare forskning. Det kan leda till att denne omedvetet väljer ämne och skapar en hypotetisk teori som utesluter alternativa tolkningar. Det krävs att forskaren har öppna ögon för att inte fastna vid antingen induktion eller deduktion vilket kan vara lätt hänt om forskaren använder sig av teorier eller tillvägagångssätt som använts vid tidigare forskning (Patel & Davidson, 2003). Detta är något som vi har haft i åtanke under studiens gång.

Tillvägagångssätt

Vi samlade in data genom enskilda intervjuer eftersom vi vill dokumentera upplevelser och uppfattningar. Intervjuerna pågick mellan 45 minuter och en timma och vi utgick ifrån en delvis strukturerad intervjuguide (Se Bilaga 2) och kompletterade eller tog bort frågor efter hur samtalet utvecklades. Två intervjuer genomfördes genom att vi personligen åkte och besökte intervjupersonerna medans den tredje intervjun genomfördes på telefon. Detta gjordes på grund av att spelaren hade bytt klubb mellan det att vi först tog kontakt med honom till det att vi hade bestämt tid för intervjun. De två intervjuer som skedde på plats genomfördes på platser där intervjupersonerna kände sig bekväma. I ena fallet var det i lokaler där intervjupersonen för tillfället studerar och i det andra fallet var det på träningsanläggningen där intervjupersonens nuvarande klubb tränar.

Intervjuerna spelades in, antingen med en diktafon eller direkt med mobilen, för att inte missa något intervjupersonen sade. Alla intervjuer transkriberades och analyserades sedan för att kunna identifiera svar som svarar på våra forskningsfrågor.

Ur intervjuerna plockade vi ut de delar som är relevanta för studien. Svaren kondenserades och kodades. Utifrån dessa koder skapade vi mer övergripande kategorier där koderna sorterades in för att tydligöra de likheter och skillnader vi sett i svaren. Därefter tog vi fram teman som visar på två olika nivåer i de svar vi fått (Graneheim & Lundman, 2003). Här följer ett exempel på hur vi har gått tillväga.

Svar	Kondenserat Svar	Kod	Kategori	Tema
Man skulle försökt skaffa sig ett litet nätverk med kompisar utanför fotbollen och kanske kunna få ett avbrott från det ibland och prata musik eller vad som helst och inte bara snacka fotboll	Saknade nätverk utanför fotbollen för att kunna slappna av och få ett avbrott	Miljöombyte	Laget	Kulturell/Socialnivå

Tabell 1: Tabellen beskriver analysförfarandet i studien.

I detta fall visade det sig att ett miljöombyte hade kunnat ge ett avbrott från laget då nästan all tid spenderades gemensamt med laget. De teman som skapas är avgörande då de speglar vad det är vi söker (Watt Boolsen, 2007).

Informanter

För att kunna avgränsa oss valde vi att intervjua personer som har lämnat Sverige mellan åren 2005-2007 för en fotbollsakademi utomlands. Då vi inte haft möjlighet att åka utomlands för att besöka ungdomsproffs har denna undersökning genomförts på ungdomsproffs som har återvänt till Sverige. Efter en genomsökning på Elitfotbollsguiden (www.elitfotbollsguiden.se) fann vi sex personer som uppfyllde våra kriterier och bodde på en ort vi ansåg möjlig att besöka för att genomföra en intervju. Vi fick kontakt med fyra av dessa vilket vi ansåg tillräckligt för kunna genomföra studien. Vi tog i första hand kontakt med dessa spelare genom de klubbar som de spelar för men i två fall använde vi oss även av vårt kontaktnät för att så snabbt som möjligt få kontakt. En av spelarna var dock tvungen att lämna sent återbud då han bokat in en utlandsvistelse och vi inte hade möjlighet att göra intervjun innan resan.

Alla våra informanter har varit ungdomsproffs i England, detta var inget medvetet val utan det var snarare en slump att det blev så. Under säsongen 2010 spelade alla informanterna på elitnivå i Sverige. De serier som klassas som elitnivå i Sverige är de två högsta serierna, Allsvenskan och Superettan (www.svenskelitfotboll.se). Informanterna lämnade Sverige för att bli ungdomsproffs när de var mellan 15 och 16 år gamla.

Etiskt förhållningssätt

En grundregel vid forskning som utförs på människor är att forskningspersonen måste ha samtyckt till den forskning som denne deltar i för att den ska få utföras. Forskningspersonen måste ha fått information om forskningen innan den utförs för att samtycket ska gälla. Samtycket skall vara frivilligt, uttryckligt och preciserat till den forskning som genomförs, samt att det ska dokumenteras. Ett samtycke får när som helst tas tillbaka med omedelbar verkan. Informationen som vi får ta del av i intervjuerna ska även behandlas konfidentiellt och ska enligt nyttjandekravet endast användas för forskningsändamål (www.codex.vr.se). Dessa

forskningsetiska regler har vi haft i åtanke under arbetets gång och innan vi genomförde intervjuerna för vår studie skickade vi ut ett missivbrev (se bilaga 1) till intervjupersonerna. Efter att de läst vårt missivbrev och accepterat att delta i intervjun bestämdes tid och plats för genomförande.

Resultat

Efter att intervjuerna bearbetats skapades sju stycken kategorier utifrån 17 olika koder. Dessa kategorier konstruerade vi genom en kondensering av intervjumaterialet som vi beskrivit i *Tabell 1*. I *Tabell 2* visar vi på vilka koder som bildar de sju kategorier vi använder i resultatredovisningen och hur dessa vävs samman av två teman.

Koder	Kategorier	Tema	
		Kulturell/socialnivå	Individnivå
Tidigare kontakt med klubben	1. Miljö och medmänniskor	✓	✓
Stöd från klubben			
Signifikanta andra			
Språkkunskaper	2. Språk	✓	-
Praktiskt användande av språk			
Ställningstagande från klubben	3. Studier och skolgång	✓	-
Skolgång			
Prioriteringar			
Tankar inför flytten	4. Inställning	✓	✓
Våga ta för sig			
Att växa upp	5. Personlig utveckling	✓	✓
Identitet			
Målsättning	6. Målsättning	-	✓

Fotbollskultur	7. Laget	✓	✓
Laganda			
Prestation			
Miljöombyte			

Tabell 2: Tabellen beskriver vilka koder som bildar vilken kategori, samt vilket tema kategorin hamnar under (markerat med bock)

De kategorier vi har skapat är relevanta för att belysa elitsatsande ungdomsspelares erfarenheter från internationella fotbollsakademier, och deras uppfattningar om vad man behöver lära sig för att lyckas som ungdomsproffs. Dessa kategorier och de koder som ingår där beskrivs mer utförligt nedan. Därefter följer en vidare presentation av resultatet utifrån våra två teman, kulturell/socialnivå och individnivå. I resultatredovisningen har vi valt att benämna spelarna med Spelare 1, Spelare 2 och Spelare 3.

Kategori 1: Miljö och medmänniskor

Denna kategori belyser de människor och den miljö/omgivning som varit av stor vikt för killarna under deras tid som ungdomsproffs. De koder som bildar denna kategori är tidigare kontakt med klubben, stöd från klubben och signifikanta andra.

Tidigare kontakt med klubben

Spelare 2 och 3 hade haft ganska mycket kontakt med klubben innan de bestämde sig. De ansåg att det var en fördel att få visa upp sig och lära känna klubben lite innan de åkte över för att lättare komma in i laget.

”Jag hade varit över där sex gånger tidigare och träffat ganska många så dom visste lite vem jag var och jag visste vem dom var.” Spelare 3

Spelare 1 hade enbart träffat klubben i ett par dagar innan han bestämde sig för att skriva kontrakt och för honom tog det längre tid att komma in i laget än för Spelare 2 och 3.

”Jag kom dit på måndagen så på torsdagen så sa dom till mig att dom ville erbjuda mig ett kontrakt, då hade jag en vecka på mig att besluta mig. Det tog mindre än tre veckor från första tanken att jag skulle till England tills jag gjorde mitt beslut.” Spelare 1.

Stöd från klubben

Det visade sig att klubbarna agerade professionellt i sitt bemötande och omhändertagande av killarna då de kom dit som ungdomsproffs. Alla tre fick boende ordnat av klubben och det var liknande i alla tre fallen där de var inneboende med en eller fler lagkarmrater hos värdfamiljer. Det visade sig också att klubben gav dem en trygghet och det tyckte killarna var viktigt då det gjorde att de kunde koncentrera sig på fotbollen.

”Dom löste allting, hade man något problem så löste dom det direkt och det var väldigt professionellt och på så vis var det väldigt bra. Behövde du bil eller behövde du ny lägenhet eller behöver du allting, från försäkringar till ett plåster, det spelar ingen roll dom fixar allting, man kände sig nästan lite bortskämd men det var bra, sättet man hanterade det och det underlättade för oss spelare.” Spelare 2

Signifikanta andra

Tryggheten var viktig för att de skulle kunna fokusera på fotbollen, där tränare och spelare var viktiga delar i deras utveckling både som person och fotbollsspelare. Dessa signifikanta andra visade sig vara en starkt bidragande faktor till motivation och glädje över att få spela fotboll.

”Den tränaren jag fick tredje året, har betytt väldigt mycket för mig. Hade ett tufft andra år och han gjorde så att jag fick tillbaka glädjen för fotbollen” Spelare 3

Kategori 2: Språk

Språket har stor betydelse för att individen ska kunna ta del av och lära hur det fungerar en ny kultur/praktik. Språkkunskaper och praktiskt användande av språk är de koder som skapar denna kategori.

Språkkunskaper

För att ta del av gemenskapen i laget visade det sig att språket vara en viktig del där de som hade svårt med språket hade tuffare att komma in i laget. Killarna ansåg att de hade goda språkkunskaper i engelska innan de blev ungdomsproffs.

”Jag talade ändå några språk sen tidigare, så jag har inte så väldigt mycket problem med språk, så det underlättade.” Spelare 2

Praktiskt användande av språk

Trots att killarna ansåg att de hade goda språkkunskaper så visade det sig vara svårare att praktiskt använda sig av språket än vad de trodde. Hur lång tid det tog för killarna att anpassa sig varierade från person till person.

”Sen var det även lite problem i början där med språket att vi, vi har ju mycket engelska i skolan här i Sverige men det är ju väldigt mycket läsa å så, så att när jag väl kom dit så trodde jag att jag kunde väldigt mycket Engelska men sen när jag skulle prata så funkade det liksom inte, å när jag skulle lyssna vad dom sa så pratade dom så himla snabbt så jag fattade nästan ingenting så det var väldigt chockerande för mig själv också att det tog nästan ett år innan jag kände mig komfortabel med att prata liksom med alla utan att vara rädd för att inte förstå.” Spelare 1

”Jag är ganska begåvad i språk, just i engelska då, det kanske tog en två månader sen var jag flytande kan man säg. Det finns alltid lite såhär speciella jargonger i omklädningsrum som, man lär sig det ganska snabbt så när man väl lärt sig det så behöver man inte så himla mycket mer för att klara sig just med fotbollen.” Spelare 3

Kategori 3: Studier och skolgång

Att ungdomsprofven studerade vid sidan av fotbollen ansåg klubbarna vara viktigt. Killarna intygade att klubbarna krävde att de studerade vid sidan om fotbollen. Koderna för denna kategori är ställningstagande från klubben, skolgång och prioriteringar.

Ställningstagande från klubben

Klubbarna erbjöd engelsklektioner för att spelarna skulle få en större möjlighet att lära sig språket. Killarna pratade om det språk som användes inom fotbollen som en annan engelska än den de läst i skolan, vilket försvårade det för de som inte var så begåvade i språk. Att spelarna skulle studera vid sidan om fotbollen var ett krav från klubbarna där samtliga spelare hade schemalagd tid i skolan någon dag i veckan.

”Det var jätteviktigt för dom att man hade något bakom fotbollen för dom vet om att det är många som inte lyckas med fotbollen, dom är måna om sitt rykte som ungdomsakademi så dom var noga med att spelarna hade något bakom fotbollen” Spelare 1

Skolgång

Spelare 1 och 3 valde att inte delta i den utbildningen som klubbarna erbjöd, utan de ville fortsätta gymnasieutbildningen på distans. Detta var klubbarna positiva till då de hade en plan med det.

”Jag är ganska duktig på engelska så jag gick med de andra grabbarna i skolan första året eller första halvåret kanske men det var nån såndär tränarkurs och det intresserade mig inte så mycket. Så jag började läsa lite från gymnasiet på distans.” Spelare 3

Prioriteringar

Studierna var inget som killarna prioriterade, utan det var fokus på fotbollen. Alla ville få möjlighet att livnära sig på fotboll och väl där så ansåg de inte att utbildningen var av så stor vikt.

”Tid hade jag, men motivationen var väl sisådär.” Spelare 1

Kategori 4: Inställning

På vilket sätt killarna valde att ta steget in i fotbollsakademin skiljde sig åt. Denna kategori bildas av koderna tankar inför flytten och våga ta för sig.

Tankar inför flytten

Killarnas sätt att agera då de skrivit på för sin klubb skiljde sig åt, Spelare 1 och 3 ville läsa klart första året på gymnasiet innan de flyttade.

***”Sen ville dom att jag skulle åka över redan när jag var femton, men jag sa att jag ville vänta ett år till så gick jag ut ettan på gymnasiet.”
Spelare 3***

Spelare 2 valde att hoppa av gymnasiet direkt när han blev kontaktad av klubben och blev erbjuden provspel och kontrakt.

”För mig var det ingen tvekan att dra dit, jag tog mitt pick å pack och gick dit.” Spelare 2

Det var för alla en stor omställning och en av killarna nämner att det är viktigt att förstå vad det är man ger sig in i när man väljer att åka utomlands för att satsa fullt ut på fotbollskarriären.

”Man måste förstå vad det innebär att åka dit, släppa allt annat.”

Spelare 3

Våga ta för sig

På vilket sätt spelarna tog för sig skiljde sig åt. Spelare 2 var mycket framåt och hade lätt att föra sig i nya sällskap medans Spelare 1 var mer tillbakadragen och hade svårare att öppna sig för andra människor.

”Jag hade inte svårt att komma in i ett nytt gäng, jag är väldigt social av mig och på så sätt var det inga problem då jag skaffade många kompisar på kort tid.” Spelare 2

Kategori 5: Personlig utveckling

Att åka över till England på egen hand var enligt killarna ett väldigt stort steg i deras liv, vilket denna kategori belyser. En stor del av den utveckling de gick igenom kodar vi som att växa upp. Den andra koden som skapar denna kategori lyfter fram hur de skapat sig en identitet.

Att växa upp

Enligt alla tre var det viktigt att man som ungdomsproffs är stark som person. Det är ett stort steg att flytta hemifrån redan som 16 åring och man får ta mycket eget ansvar.

”Man blev en bättre människa, jag var en snorunge när jag kom dit och man växer som människa också så det var en väldigt nyttig tid. jag åkte dit som 16 åring och du levde själv fick ta hand om dig själv och fick sin egen lön att ta hand om och det var ju ändå lite skillnad på pengarna i England och i Sverige så för en 16 åring kanske det var lite väl mycket men jag tyckte att jag skötte det bra och jag fick hjälp av min omgivning med av min familj och vänner.” Spelare 2

Identitet

Spelarna var tvungna att ta ett tidigt steg in i vuxenlivet och ta hand om sig själva, tjäna egna pengar och så vidare. Det var även nu som de kunde identifiera sig som fotbollsproffs, vilket bland annat innebar att skapa dagliga rutiner för kost och sömn.

”Det var först då jag blev proffs på nått sätt, jag blev fotbollsproffs, jag blev proffsig med kost och vila, jag blev fotbollsproffs helt enkelt.”

Spelare 3

Spelare 2 identifierade sig snabbt som ett färdigt fotbollsproffs då han ansåg sig vara redo att konkurrera om en plats i A-truppen

”Jag kände att jag kunde konkurrera om en A-lagsplats, kanske inte med de allra bästa men de runt i kring... jag var för ivrig och kanske borde ha haft bättre tålamod... jag valde att gå vidare.” Spelare 2

Kategori 6: Målsättning

Kategorin har vi tagit fram då killarna tyckte detta var en viktig del för att lyckas. När vi kondenserade intervjuerna kodade vi flera svar som målsättning, därför valde vi att göra detta till en kategori.

Killarna hade alla lekt med tanken och drömt om att ta sig hela vägen upp till klubbens A-laget. Spelare 2 och 3 hade mer tydliga mål när de blev ungdomsproffs.

”Ett mål var att försöka slå sig in i A-laget såklart. Sen var det att kunna försörja sig på fotboll.” Spelare 3

Spelare 1 hade inte några specifika mål när han blev ungdomsproffs men alla tyckte att det var viktigt att sätta upp mål för att nå hela vägen.

”Jag hade inga direkta mål när jag åkte dit... något att vara lite kritisk till i efterhand var att inte ha nått mål, då kanske jag hade jobbat hårdare.” Spelare 1

Kategori 7: Laget

Då fotboll är en lagsport så pratade killarna mycket om hur de tog sig in i laget och hur det var att vara en del av det. Kategorin skapades ur fyra koder: fotbollskultur, laganda, prestation och miljöombyte.

Fotbollskultur

Den engelska fotbollskulturen skiljde sig från den svenska bland annat genom den tuffa mentaliteten med hårda tag även på träning.

”När det var träning är det stenhårt nästan så att man började bråka, men i omklädningsrummet var allting glömt och alla var vänner. Det tyckte jag var svårt till en början...” Spelare 1

Det var inte bara spelarna i laget som agerade annorlunda jämfört med Sverige utan även tränarna skiljde sig från vad spelarna var vana vid.

”Tränarna är lite annorlunda, det är lite mer punishment and reward. Dom tror väll på att skrämma fram resultat egentligen.” Spelare 3

Laganda

Killarna hängde till större delen tillsammans med lagkamrater både på och utanför fotbollsplanen. Genom att de inom fotbollen både var konkurrenter och lagkamrater så var det hårt och tufft spel på träningar men vänskapligt i omklädningsrummet vilket gjorde att de svetsades samman.

”.. man pratar inte lika mycket med tränarna utan laget blir, i alla fall i ungdomslaget vi fick putsa skor till a-lagsspelarna så det svetsade ihop laget på nått sätt.” Spelare 3

Prestation

Det var viktigt att fungera med sina lagkamrater men för att bli accepterad så berättar killarna hur viktigt det var att prestera fotbollsmässigt. Spelare 2 och 3 som presterade bra redan från första början upplevde också att de var en del av laget tidigare.

”Allting handlar om att prestera på planen egentligen om du vill bli accepterad och det gick väldigt bra för mig där i början så det gick snabbt.” Spelare 3

Miljöombyte

Killarna nämner att de tillbringade nästan all tid tillsammans med lagkamrater. Detta var som vi nämnt ovan positivt för lagandan men i vissa fall kände killarna att det kunde vara skönt att komma bort från laget och fotbollen för att tänka på annat. För spelare 1 ledde ett avbrott från akademien till att prestationen förbättrades.

”Jag åkte tillbaka till Sverige och tränade två månader med min gamla klubb under försäsongen och åkte med på träningsläger till Cypern och sen skulle jag stanna där hela sommaren. Men då skulle reservlaget åka till Hong-Kong på en turnering och dom hade fått lite skador så dom ville att jag skulle följa med så jag avslutade mitt lån i Sverige och åkte med till Hong-Kong och då kände jag att nu är jag med i laget... sen kom jag tillbaka och gjorde tredje säsongen i reservlaget och det var den säsongen som det gick väldigt bra för mig.” Spelare 1

Spelare 3 saknade ett miljöombyte för att ibland kunna lägga fokus på något annat än fotbollen då det var detta allt kretsade kring.

”Man skulle försökt skaffa sig ett litet nätverk med kompisar utanför fotbollen och kanske kunna få ett avbrott från det ibland och prata musik eller vad som helst och inte bara snacka fotboll.” Spelare 3

Två nivåer

Efter att ha analyserat resultaten har vi sett ett samband mellan spelarnas olika berättelser. Mycket av det de har berättat handlar om hur det såg ut i och omkring laget och vad som krävdes av dem för att lyckas bli en del av laget. Vi har här lyckats urskilja två olika teman i de svar som vi har fått. Det första temat är kulturell/socialnivå och beskriver hur det såg ut i laget, hur spelarna blir delaktiga tillsammans med de andra, hur en identitet skapades, klubbens inställning och agerande och skolgången. Det andra temat är individnivå och beskriver individuella faktorer som påverkar delaktigheten i laget, personer som varit betydande för spelarna och spelarnas inställning och målsättning. Kategorierna flätas in i båda temana då de flesta behandlar både kulturell/socialnivå och individnivå (se Tabell 2).

Kulturell/socialnivå

Spelare 2 och 3 hade besökt klubben de var ungdomsproffs i flera gånger innan de valde att flytta dit. Spelare 1 hade mindre tid på sig att fatta sitt beslut. För honom tog det också betydligt längre tid att komma in i det nya laget än vad det gjorde för de övriga två. Spelare 2 och 3 som haft mycket kontakt med klubben innan de skrev på kontrakt kan ha påbörjat sin väg mot fullt deltagande tidigare än Spelare 1 som endast varit i kontakt med klubben en kortare tid innan han skrev på. Det var också Spelare 1 som kände att det var svårare att anpassa sig till det nya språket vilket kan ha gjort att det var svårare att förstå hur det fungerade i den nya praktiken. Det kan även ha gjort att Spelare 1:s väg för att uppnå fullt deltagande har sett helt annorlunda ut än vad det gjort för de andra två. Deras väg att gå för att uppnå fullt deltagande påminde mer om varandra då båda hade lätt för det engelska språket och genom deras tidigare kontakt med klubben hade en relation till laget.

Spelarna nämner att den sociala förmågan är viktig för att våga ta för sig i nya praktiker. Spelare 2 nämnde att han hade mycket lätt att föra sig i nya sällskap och hade lätt att skaffa nya vänner medan Spelare 3 ansåg att det räckte med att lära sig jargongen i omklädningsrummet för att kunna klara sig. Även här skilde sig spelare 1 från de andra då han kände sig obekvämt med att tala med andra för att han var rädd att inte förstå. Detta kan ha lett till att Spelare 2 och 3 hade lättare för att interagera med laget medan Spelare 1:s interaktion då blivit lidande. Interaktionen och språkkunskaperna går hand i hand, kan du språket men inte använder det eller interagerar utan att kunna språket är det mycket svårt för ett lärande att ske. Då fotboll är en lagsport är det av stor vikt att både interaktionen och språket fungerar för att laget ska fungera.

Jargongen i omklädningsrummet liknade den jargong spelarna var vana vid från Sverige, däremot skilde sig agerandet på planen. När spelarna pratar om den engelska fotbollskulturen så är den tuffare och mer fysisk på planen men i omklädningsrummet var spelarna vänner igen vad som än skett på planen. Spelare 1 hade till en början svårt att anpassa sig till detta. Han hade svårt att acceptera att det som hände på planen direkt var glömt i omklädningsrummet. Trots att han tidigt förstod att det var på detta sätt som det fungerade i denna kultur behövde han uppleva och delta i praktiken innan han accepterade att det fungerade på detta sätt. Denna acceptans ser vi som mycket viktig då alla killarna nämner att de i stort sätt bara tillbringade tid med övriga spelare i laget både på och utanför planen. Att de tillbringade mycket tid med

laget även utanför fotbollen kan ha påverkat spelarnas identitet på så vis att de alltid identifierade sig som fotbollsproffs. De kände att de trivdes bra med laget och som fotbollsproffs men Spelare 1 och 3 önskade att de någon gång fått lite distans till fotbollen och haft ett kontaktnät utanför fotbollen för att kunna slappna av och tänka på annat. Att de identifierade sig så starkt som fotbollsproffs kan ha lett till att motivationen och glädjen för sporten försämras då de hela tiden lever mitt i fotbollsproffskulturen.

Ledarna var något som alla var nöjda med och de var professionella i sitt agerande. Det skiljde sig från tränarna de hade haft i Sverige då de engelska tränarna var tuffare och det samtalades inte ofta mellan spelare tränare om annat än fotboll. Detta kan vara ett sätt från ledarnas sida för att svetsa samman gruppen, genom att inte komma någon spelare närmre än en annan. På så vis får de nya spelarna möjlighet att få en bättre kontakt med de spelare som varit med längre i gruppen. De får då möjlighet att genom de mer erfarna spelarna lära sig hur saker och ting fungerar. Detta är ett viktigt steg för att lyckas gå från periferin för att uppnå fullt deltagande.

Killarna nämner även att det funnits vissa personer som varit viktigare för dem för att kunna utvecklas inom fotbollen. Spelare 3 nämner en tränare som han hade tredje året som viktig för hans utveckling medan Spelare 1 nämner en målvakt från a-laget som viktig. Både tränare och a-lagsspelare kan i dessa situationer agera som ”more capable others” vilka kan hjälpa spelarna att ta steget in i nya utvecklingszoner för att kunna bli bättre fotbollsspelare.

Klubbarna var positivt inställda till skolan vid sidan om fotbollen. I samtliga fall var det ett krav att vara i skolan minst en dag i veckan för engelsklektioner. De erbjöd även möjligheter till andra utbildningar, dock valde Spelare 1 och 3 att istället läsa gymnasiekurser från Sverige på distans. Killarna nämner dock att motivationen för skolan inte var särskilt hög då de alla ville fokusera på fotbollen för att utvecklas som spelare. Denna avsaknad av motivation kan bero på att spelarna identifiera sig så pass mycket som fotbollsproffs att de inte ansåg att skulle behöva skolan. Klubbarna var också mycket professionella och hjälpte till med att lösa allt som behövde fixas för att spelarna i största möjliga mån skulle kunna fokusera på fotbollen. Detta skapar även förutsättningar för spelarna att kunna nå full delaktighet i gruppen då de inte behöver fokusera på något annat än just fotbollen. Det ger även spelarna en trygghet då de vet att det alltid finns stöd för dem om något skulle krångla.

Individnivå

Det är på kulturell/socialnivå som våra teoretiska referensramar ligger men när vi analyserade resultaten såg vi även att killarna pratade mycket om en annan nivå, nämligen individnivån, där det handlar mer om individuella aspekter.

Att prestera på planen var något som alla nämnde var viktigt för att bli accepterad i laget men det var först när de kände att nu är det här verkligen mitt lag som de presterade som bäst. Vi tolkar det som att när de kände att det var deras lag så hade de närmast sig full delaktighet vilket är viktigt för att kunna fungera och agera optimalt i den nya praktiken. Spelarna pratade om att lyckas för dem var att kunna försörja sig på fotboll. För att kunna försörja sig på fotboll måste spelarna kunna prestera på planen då det inom fotboll framförallt är resultaten som räknas. Genom att uppnå full delaktighet kunde spelarna prestera optimalt på planen.

Spelarna berättar om hur de blev tvungna att växa upp och börja ta eget ansvar när de lämnade Sverige. De nämnde att de inte längre hade mamma och pappa som kunde hjälpa dem med saker och de var också tvungna att lära sig hantera pengar på ett helt nytt sätt. De blir tvungna att ta steget in i vuxenkulturen vilket kan ses som ytterligare en praktik. Att lyckas i denna praktik kan anses vara lika viktig som att lyckas inom fotbollspraktiken då det handlar om att lyckas ta vara på sig själv. Misslyckas de inom denna praktik kommer det vara svårt för dem att fullfölja sin tid som ungdomsproffs då de måste kunna ta mycket eget ansvar. Det är även viktigt att spelarna verkligen känner sig redo att lämna den trygghet som finns hemma. Spelare 3 valde till en början att avvakta med att bli ungdomsproffs då han ville göra klart första året på gymnasiet innan han åkte. Det tyder på att han till en början inte kände sig helt redo för att bli ungdomsproffs.

Med hjälp av målsättningar kan spelarna lättare identifiera vad de behöver lära sig för att utvecklas. Det ger dem möjligheter att se vilka utvecklingszoner de behöver ta sig till för att förbättras som fotbollsspelare. Spelare 1 ångrade att han inte hade någon speciell målsättning när han blev ungdomsproffs vilket han ansåg hade varit bra för att hjälpa honom att kämpa hårdare för att bli bättre. När spelarna vet vart de vill nå kan de med hjälp av en ”more capable other” få hjälp för att lyckas uppnå målet.

Resultatdiskussion

De två teman som vi har tagit fram i resultatet är av stor vikt för att kunna besvara syfte och frågeställningar och vi har därför utgått från dessa i diskussionen.

Kulturell/socialnivå

Att som ungdomsprofvs ha mycket kontakt med klubben och laget innan man skriver kontrakt kan skapa möjligheter att snabbare komma in i det nya laget. Spelarna i laget har då ett ansikte på den nya personen som ska komma till laget och uppfattas inte som en främling när han anländer. Enligt Lave och Wenger (1991) behöver man delta i en praktik för att kunna uppnå full delaktighet, att lära känna praktiken och de deltagare som ingår där, innan individen blir en del av denna, kan leda till en kortare väg mot full delaktighet. Dessa små steg som tas innan spelarna ingår i praktiken kan ge stora effekter på hur snabbt de når full delaktighet i praktiken. I det sociokulturella perspektivet anses språket vara en viktig faktor för att lärande ska kunna ske (Säljö, 2005). Att kunna hantera det nya språket ger möjlighet för att lättare lära hur det fungerar i den nya praktiken. Om det är något man inte förstår finns möjligheten att kunna fråga och få ytterligare instruktioner för att kunna vara med och delta mer på lika villkor i praktiken. Det framkom i intervjuerna att det krävs att man spenderar tid med laget och även att man kan kommunicera med lagkamrater för att komma in i laget. Detta resonemang finner vi även stöd för i Bourkes (2003) studie om irländska ungdomsprofvs där det lyfts fram att irländare har en stor fördel i England jämt emot spelare från övriga Europa då de redan talar samma språk och kommer från en liknande kultur. Det är inte bara språket som är viktigt för att man ska kunna delta i nya praktiker, även interaktionen med medlemmarna i praktiken är viktig. Säljö (2005) menar att interaktion och språk är de två viktigaste faktorerna för att lärande ska ske. Om man kan språket men har svårt att interagera eller interagerar men inte kan språket är det mycket svårt att lärande sker. Praktiskt användande av språket skapar interaktion med andra medlemmar och även möjligheter för att ta för sig i den nya praktiken. Jargongen i de engelska fotbollsomklädningsrummen är liknande de svenska, denna jargong kan man ta hjälp av för att bättre förstå språket. Om det är något som är otydligt finns möjlighet att lista ut det då man känner igen och förstår sammanhanget. Att kunna vara med i omklädningsrumssnacket ger större möjlighet för att nå fullt deltagande. Parker (2006) nämner att det är viktigt att kunna ta och ge förolämpningar i

omklädningsrummet för att visa sig stark. Genom att behärska detta kan det leda till att man blir accepterad av laget och närmar sig fullt deltagande.

För att ge utländska ungdomsproffs möjlighet att lära sig språket kräver klubbarna att de ska studera engelska. De erbjuder även andra möjligheter för utbildning då de vet att inte alla ungdomsproffs kommer att lyckas som fotbollsspelare. Detta gör klubbarna för att det finns vissa krav på utbildning från förbundshåll men det kan även vara för att de är måna om sitt rykte som ungdomsakademi. Både Brown och Potrac (2009) och Bourke (2003) visar på att klubbarna inte prioriterar skolgången för ungdomsproffsen. Detta stämmer inte överens med vad som framkommit i vår studie då våra intervjupersoner ansåg att klubbarna var mycket ansvarstagande i denna fråga. Klubbarna var proffsiga i många andra avseenden också, bland annat när det gäller boende, försäkringar och stöd vid uppkomst av eventuella problem. Detta för att ungdomsproffsen ska kunna få en möjlighet att fokusera fullt på fotbollen.

Lave och Wenger (1991) menar att deltagande i en praktik leder till att individers identitet blir starkt sammankopplad med praktiken. Ungdomsproffs umgås i stort sett bara med sina lagkamrater, även på fritiden, vilket leder till att identiteten som skapas är starkt förknippad med fotboll och laget. Då det sällan ges utrymme för diskussioner mellan ledare och spelare utan ledaren försöker hålla sig utanför gruppen förstärks identiteten för laget ytterligare. Cushion och Jones (2006) menar att ledare ofta använder sin maktposition för att få gruppen att bli ett lag. Vi upplever att ledarna använder sig utav ett annat tillvägagångssätt för att få gruppen till att bli ett lag, nämligen genom att inte vara personligt involverade i gruppen. Då gruppen utvecklas till ett lag blir individernas identitet starkt sammankopplade med laget. Individer som deltar i en praktik skapar en identitet till denna och detta är något som även Light (2006) har sett i sina studier om ett australiensiskt livräddarsällskap. Möjligheten för att uppnå fullt deltagande i praktiken stärks utav detta men vi har även funnit att det finns en negativ sida med detta. Identiteten kan bli så stark att det blir svårt att koppla bort den praktiken individerna befinner sig i oavsett vilken situation de befinner sig i. Möjligheten för att slappna av och tänka på annat försvinner vilket kan leda till att motivationen och glädjen minskar för den praktiken de lever i.

Individnivå

De tidigare studier som vi funnit inom ramen för ungdomsprofvs handlar mycket om gruppen och hur individen fungerar i praktiken. Vår studie tyder på att det finns individuella egenskaper som påverkar individens förmåga och möjlighet att ta sig in i gruppen.

Inom fotbollen är det resultatet som räknas och prestationen är därför en viktig del inom fotbollen. När spelarna presterar på planen ökar även möjligheten att bli accepterad av laget. För att kunna presterar och agera optimalt i en praktik måste individen nå full delaktighet (Lave & Wenger, 1991). Vår studie har visat på ett annorlunda samband mellan prestationen och att nå full delaktighet. I detta samband är prestationen en viktig faktor för att uppnå full delaktighet då individuella prestationer medför att man blir accepterad i laget. Det är dock möjligt att den individuella prestationen först blir optimal när individen når full delaktighet. För att presterar optimalt kan det även vara viktigt att livet utanför fotbollen fungerar. Det är ett stort steg att flytta hemifrån för att leva själv i ett främmande land och behöva ta ansvar över pengar och annat som man tidigare haft hjälp med. Detta skulle man kunna se som en ”vuxenpraktik” vilken påminner om de praktiker Lave och Wenger (1991) beskriver. Skillnaden är att ”vuxenpraktiken” inte är lika definierad som andra praktiker, det är mer otydligt vilka som ingår i den och deltagande sker omedvetet. Misslyckas man med att hantera livet i vuxenpraktiken kommer även fotbollen bli lidande då spelarna inte kommer kunna fokuseras på rätt saker. Trots att klubbarna agerar mycket professionellt och hjälper till och stöttar ungdomsprofvsen utanför fotbollen måste individerna själva ta ett stort ansvar. Till exempel får de nu en inkomst som de inte är vana vid och de har en ny kultur de måste lyckas anpassa sig till. Det handlar till stor del om att bli vuxen och kunna ta hand om sig själv. För att kunna presterar krävs det att man växer upp även inom fotbollen och utvecklas som spelare. Det finns flera personer inom en fotbollsklubb som kan hjälpa ungdomsprofvs att bli bättre fotbollsspelare. Potrac och Cassidy (2009) beskriver fenomenet ”more capable other” som viktiga för att utveckla individer. När en mer kunnig person finns tillgänglig för att hjälpa en mindre kunnig kan denne hjälpas in i sina utvecklingszoner. Dessa zoner kan vara svåra att identifiera, det är inte alltid man själv vet vad man behöver förbättra. Ett hjälpmedel för att hitta dessa zoner kan vara att ha en tydlig målsättning. När individer vet vart de vill ta vägen är det lättare att identifiera vad som behöver förbättras för att nå dit. Utan en ”more capable other” är det dock svårt att lyckas förbättra sig tillräckligt.

Innan vi genomförde denna studie såg vi killar som återvände till Sverige efter ungdomsprofvs åren som att de misslyckats. I studien framkommer däremot att ungdomsprofvsen upplever att de lyckats under sin tid som ungdomsprofvs. Fotbollsexperter och folk i allmänhet visade sig också se det som ett misslyckande, vi frågar oss lite varför det ska vara så. När det handlar om yrkesutbildningar ses det ofta som en stor merit att en del av utbildningen gjorts utomlands, men det gäller inte fotbollsspelare (Bourke, 2003). Spelarna själva anser att den utbildning de har fått under ungdomsprofvsåren varit mycket bra och hjälpt dem att bli så bra som de är idag, varför anses de då av allmänheten som misslyckade? Att vara ungdomsprofvs bör ses som en utbildning, inte som om de redan är heltidsprofvs inom fotboll. Det är även viktigt att ungdomsprofvsen själva inser detta.

Metoddiskussion

Vanligtvis genomförs sociokulturella studier med hjälp av observationer, detta för att forskarna vill studera handling och beteende i en specifik kultur eller miljö (Patel & Davidsson, 2003). Anledningen till att vi inte genomfört observationer är för att vi vill studera skeenden som redan ägt rum och diskutera ungdomsprofvsens erfarenheter och upplevelser. Vi har istället använt oss av intervjuer och genom det får vi bara enskilda personers uppfattning om deras egna erfarenheter vilket gör att det kan utelämnats, medvetet och omedvetet, relevant fakta för studien. Från början var det tänkt att vi skulle intervjua fyra personer för studien vilket vi tyckte var ett lagom antal för studiens storlek. Dock var en av personerna tvungen att ställa in intervjun vilket gjorde att vi bara fick tre informanter. Efter att genomfört intervjuerna och sammanställt dessa ansåg vi dock att vi hade tillräckligt med material för studien.

Vårt val av intervjupersoner är inte representativt för alla ungdomsprofvs men det kan mycket väl finnas likheter mellan våra intervjupersoner och andra ungdomsprofvs. Överförbarheten från studien riktas främst till blivande ungdomsprofvs i England men kan möjligtvis även riktas mot ungdomsprofvs i andra länder. Överförbarhet handlar om hur väl forskningen kan appliceras på andra situationer utifrån de detaljer som framgår av forskningen (Denscombe, 2004). Det som ökar överförbarheten i vår studie är att våra intervjupersoner nämnde samma aspekter som viktiga. Oavsätt om de hade påverkats av dessa eller inte upplevde alla att det var betydelsefulla aspekter. Till exempel målsättning där Spelare 2 och 3 hade klara och

tydliga mål medans Spelare 1 inte hade några direkta mål, vilket han i efterhand var kritisk mot.

En av intervjuerna genomfördes på telefon vilket vi i efterhand är kritiska till. Trots att vi fick ut mycket av intervjun anser vi att det hade kunnat ge mer om vi hade genomfört intervjun ansikte mot ansikte. Telefonintervjun gjorde det svårare att ställa följdfrågor och jämfört med de två intervjuer vi genomförde på plats med spelarna blev denna intervju uppstaplat utefter frågorna istället för att vara en mer flytande konversation. Vi har inte mycket erfarenheter av telefonintervjuer vilket kan vara en anledning till att denna intervju skiljde sig från de andra två intervjuerna.

Slutsats

Då vårt syfte är att belysa elitsatsande ungdomsspelares erfarenheter från internationella fotbollsakademier, och deras uppfattningar om vad man behöver lära sig för att lyckas som ungdomsproffs har vi funnit flera intressanta aspekter.

Det vi har kommit fram till är att ungdomsproffsen ser ”att lyckas” som att prestera på planen, de vill kunna försörja sig på att spela fotboll. De anser att tiden som ungdomsproffs har varit avgörande och mycket lärorik för deras framtid som fotbollsspelare och samtliga anser att de har lyckats.

Tillvaron som ungdomsproffs beskrivs genom att allting handlar om fotboll, även utanför planen. Alla i umgängeskretsen kommer från laget och de tillbringar större delen av tiden tillsammans med laget. Nackdelen med detta var att killarna hade svårt att släppa fotbollen när de befann sig utanför praktiken. Att det tillbringades så pass mycket tid med lagkamrater var även en viktig faktor för att komma in i det nya laget. Det gjorde också att de lärde sig språket som användes vilket också kan ses som en viktig faktor för att komma in i laget. Spelarna kan förstå hur det fungerar i laget men det är först när de själva deltar och agerar i laget som de kan bli en i laget. Det är på detta sätt vi tolkar Lave och Wenger (1991) tankar och idéer om att omsätta förstådd kunskap till aktiv kunskap. Även prestationen ser vi som en viktig faktor för att komma in i laget. Genom att prestera på planen blev killarna accepterade i laget och det gav förutsättningar för att komma in i laget.

Vår studie visar på att ungdomsproffs tillvaro, i termer av förändrade villkor för lärande, i en praktikgemenskap kräver mycket av individen för att klara av att hantera det nya språket och den nya kulturen. Allting fungerar inte på samma sätt som de är vana vid och det är viktigt att förstå hur det fungerar i den nya praktiken. Genom att delta och få allt större förståelse i praktiken skapas en identitet som ungdomsproffs. Denna identitet är starkt förknippad med flytten hemifrån och inte bara med fotbollslaget vilket leder till att det är svårt att koppla bort fotbollen utanför planen. Ansvarstagande och att tidigt bli vuxen var en förändring som killarna var tvungna att kunna hantera för att klara av tiden som ungdomsproffs. De utvecklades inte bara som fotbollsspelare utan de utvecklades även som människor.

Framtida forskning

Efter att ha slutfört denna studie fann vi vissa aspekter som vi tycker det skulle kunna vara intressant att forska vidare kring. Att jämföra ungdomsproffs i olika länder och hur de upplever sina erfarenheter från internationella fotbollsakademier känner vi hade varit intressant. Vår studie visar bland annat på att språket är av yttersta vikt för att lyckas komma in i det nya laget. Då våra intervjupersoner alla varit i England och sedan tidigare läst engelska hade det varit intressant att studera hur ungdomsproffs i till exempel Holland uppfattat språkets betydelse. Det hade ungdomsproffsen kommit utan förkunskaper i det modersmål som talas. Nivån på engelskan skulle då kunna vara jämnare mellan holländarna och de svenska ungdomsproffs som åker dit vilket skulle kunna leda till att ungdomsproffsen har lättare att ta för sig på engelska där. Det hade även varit intressant att studera ungdomsproffs som återvänt till Sverige för att sedan återvända ut i världen för att bli fotbollsproffs igen för att se vad de ansåg att de lärt sig under ungdomsproffstiden som nu hjälpte dem när de återvände ut i världen.

Vi tror denna studie kan fylla ett hål tidigare forskning ännu inte har behandlat och vi tror även personer som får möjlighet att testa på att vara ungdomsproffs kan få nytta av denna studie.

Referenslista

Allwood, C.M. & Erikson, M.G. (2010). *Grundläggande vetenskapsteori; för psykologi och andra beteendevetenskaper*. Studentlitteratur AB. Lund.

Denscombe, M. (2004). *Forskningens grundregler; Samhällsforskarens handbok i tio punkter*. Studentlitteratur AB. Lund.

Lave, J. & Wenger, E. (1991). *Situated learning; legitimate peripheral participation*. Cambridge University Press. Cambridge.

Patel, R. & Davidson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder; att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Studentlitteratur AB. Lund.

Potrac, P. & Cassidy, T. (2006). The coach as a “more capable other” i: Jones, R.L. (ed.) *The Sports Coach as Educator*. s. 39-50. Routledge. Oxon.

Säljö, R. (2005). *Lärande och kulturella redskap; om lärprocesser och det kollektiva minnet*. Nordstedts Akademiska Förlag. Stockholm.

Watt Boolsen, M. (2007). *Kvalitativa analyser; forskningsprocess, människa, samhälle*. Gleerups utbildning AB. Malmö.

Wittgenstein, L. (1992). *Filosofiska undersökningar*. Thales. Stockholm.

Artiklar

Bourke, A. (2003). The Dream of Being a Professional Soccer Player: Insight on Career Development Options of Young Irish Players. *Journal of Sport & Social Issues*. (2003). 27. 399-419.

Brown, G. & Potrac, P. (2009). You’ve not made the grade son’: de-selection and identity disruption in elite level youth football. *Soccer & Society*. (2009). 10. 143-159.

Cushion, C. & Jones, R.L. (2006). Power, Discourse, and Symbolic Violence in Professional Youth Soccer: The case of Albion Football Club. *Sociology of Sport Journal*. (2006). 23. 142-161.

Graneheim, U.H. & Lundman, B. (2003). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today*. (2004). 24. 105-112.

Light, R. (2006). Situated learning in an Australian surf club. *Sport, Education and Society*. (2006). 11. 155-172.

Parker, A. (2006). Lifelong learning to labour: apprenticeship, masculinity and communities of practice. *British Educational Research Journal*. (2006). 32. 687-701.

Webbsidor

<http://www.svenskelitfotboll.se> (2010-12-13)

<http://www.codex.vr.se> (2010-11-22)

<http://www.premierleague.com/page/AcademicsPL/0,,12306~1078162,00.html> (2011-01-03)

<http://www.elitfotbollsguiden.se> (2010-11-05)

Bilaga 1: Missivbrev

Halmstad, 19/11 2010

Hej.

Vi heter Johan Eskilsson och Jonas Andersson och vi läser vår femte termin på det Idrottsvetenskapliga programmet på Halmstad Högskola. Vi arbetar nu med vår c-uppsats som kommer att handla om ungdomsproffs inom fotboll.

Vi har valt att begränsa oss till spelare som lämnade Sverige för att spela utomlands mellan åren 2005-2007 och då var 18 år eller yngre. Vi har valt att ta kontakt med spelare som har återvänt till Sverige efter ungdomsproffsåren eftersom det praktiskt är lättare att träffa dessa personer för oss.

Syftet med denna studie är att belysa vad ungdomsproffs anser vara viktigt att lära för att lyckas. Vi är inte enbart intresserade av det fotbollsmässiga utan också allt som händer runt i kring fotbollen.

Vi kommer att genomföra en intervju som kommer att spelas in med hjälp av en diktafon om samtycke medges. Intervjun kommer att ta ungefär en timma och var intervjun genomförs kommer vi överens om.

Medverkandet i denna studie är frivilligt och du kan när som helst avbryta deltagandet i studien. Allt material kommer att behandlas konfidentiellt och personer eller fotbollsklubbar kommer inte att nämnas vid namn i rapporten. Vid medgivande kommer det i studien att nämnas när du lämnade Sverige för att bli ungdomsproffs, vilket land du spelade i, och när du återvände till Sverige.

Har du några frågor eller funderingar så är du välkommen att höra av dig till oss eller vår handledare, Vaike Fors.

Med vänlig hälsning

Johan Eskilsson, johesk08@student.hh.se, 0730-339798

Jonas Andersson, jonand08@student.hh.se, 0708-351749

Vaike Fors, Vaike.Fors@hh.se

Bilaga 2: Intervjuguide

Bakgrund:

När kom du till klubben?

När tog de kontakt med dig?

Hade du provspelat för klubben/ andra klubbar innan du bestämde dig?

Hur gick dina tankar då du bestämde dig?

Sociala aspekter:

Flyttade du dit själv?

Hur togs du emot av klubben?

Hur såg ditt sociala liv ut utanför fotbollen?

Om du hade några problem, fick du då den hjälp/stöd som du kände att du behövde?

Studier:

Fortsatte du din skolgång parallellt med fotbollen?

Avsatte du tid för studier?

(hur ställde sig klubben till studier)

Kände du att du hade tillräckliga språkkunskaper?(hinder)

Lagaspekter:

Hur skulle du beskriva lagandan i ditt lag? Vad var nytt för dig? Vad kände du igen från Sverige?

Hur lång tid tog innan du kände att du var en del av laget?

Kan du beskriva några specifika situationer som gjorde att du kände ”nu är det här mitt lag”?

Var det svårt att förstå vad som krävdes för att lyckas i laget?

Upplevde du att det var någon eller något som var avgörande för att du skulle kunna lyckas i det nya laget?

Fick du den hjälp/stöd som du kände att du behövde för att ”komma in i” laget? Vad har du velat haft för stöd? Nu med facit i hand, vilka råd vill du ge de som blir ungdomsproffs?

Hur pratades det inom laget om att lyckas?

Personliga aspekter:

Vad hade du för mål?

Vilka var de största likheterna/skillnaderna med att spela hemma?

Hur upplevde du krav som ställdes, vilka krav fanns?

Vad är du nöjd/missnöjd med din tid som ungdomsproffs?

Är det något du skulle vilja ha gjort annorlunda?

När du nu vet hur det är, hade du agerat på samma sätt idag?

Hur tycker du att du har utvecklats?

Vad innebär att lyckas för dig?